

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Ladislava Hejtmánka a soudkyně JUDr. Naděždy Treschlové a JUDr. Hany Kadaňové ve věci žalobkyně: **nezl. V. B.**, zastoupena matkou N. R., právně zastoupena Mgr. Petrem Václavkem, advokátem, se sídlem Opletalova 1417/25, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, o žalobě proti rozhodnutí ministra vnitra ze dne 23. 3. 2017, č.j. MV-14288-3/SO-2017,

takto:

- I. Žaloba se **zamítá**.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

- [1] Žalobkyně se žalobou podanou u Městského soudu v Praze domáhala přezkoumání a zrušení rozhodnutí ministra vnitra ze dne 23. 3. 2017, č.j. MV-14288-3/SO-2017 (dále jen „napadené rozhodnutí“), kterým byl zamítnut její rozklad proti rozhodnutí Ministerstva vnitra, odboru všeobecné správy ze dne 22. 12. 2016, č.j. VS-2216/835.3/2-2011 (dále též „prvostupňové rozhodnutí“), jímž nebylo podle ustanovení § 11 zákona č. 186/2013 Sb., o státním občanství České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších

předpisů (dále jen „zákon o státním občanství“), vyhověno žádosti žalobkyně o udělení státního občanství České republiky.

- [2] Žalobkyně v podané žalobě namítala, že napadené rozhodnutí je nezákonné, nepřezkoumatelné, nepřiměřené a že nevychází z řádně zjištěného skutkového stavu věci.
- [3] V žalobním bodě a) žalobkyně namítala, že napadené rozhodnutí neodpovídá skutečnému skutkovému stavu, neboť žalovaný ve svém rozhodnutí opakovaně uvádí, že žalobkyně podávala žádost „osamoceně“, tj. bez toho, aniž by tuto žádost podávala i její matka, která je její jedinou zákonnou zástupkyní. Namítala, že toto tvrzení není pravdivé, neboť matka žalobkyně podala téhož dne (1. 7. 2015) žádost o udělení státního občanství – žádost tedy podávaly obě společně. Uvedla, že řízení je vedeno pod sp.zn. VS-1796/835.3/2-2014, přičemž do doby podání žaloby nebylo pravomocně ukončeno. Rozhodnutí žalovaného je tak dle žalobkyně v rozporu s ustanovením § 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“).
- [4] V žalobním bodě b) žalobkyně namítala, že žalovaný setrval na nesprávných a nezákonných závěrech správního orgánu I. stupně, když zároveň nijak nereagoval na zásadní rozkladovou námitku, tj. že rodinná integrace probíhá, resp. se realizuje, nikoliv na základě právních vztahů, ale na základě vztahů faktických. Dle žalobkyně integrace neprobíhá podle pasů, oddacích listů a formálních dokladů, ale faktickým působením osob na sebe navzájem. Jestliže tedy k době podání žádosti žila více než 5 let v jedné domácnosti se svým otčímem, kdy tento jako jediný vykonával (a vykonává) otcovskou roli, tak na žalobkyni rozhodně působí, a to jako její otec. Uvedla, že v době příjezdu do ČR jí bylo pouze 6 let; v tomto věku lze nové prostředí přijmout za své snadněji. Jako důkaz žalobkyně uvedla skutečnost, že svůj mateřský jazyk ovládá jen s nepřehlédnutelnými obtížemi a že i se svou matkou a otčímem komunikuje pouze v českém jazyce. Dle žalobkyně nemusí být integrace zakončena formálním svazkem proto, aby byla úplná; rovněž pak rodičovský vztah není odvislý jenom od formálních podkladů. Napadené rozhodnutí tak dle žalobkyně trpí nepřezkoumatelností. Dále uvedla, že žalovaný přehlíží a necitlivě bagatelizuje významný rodinný vztah mezi ní a jejím otčímem. Ve stejném žalobním bodě pak žalobkyně namítala, že správní orgán nesprávně vyhodnotil i její společenskou integraci, která probíhá po významnou část jejího dne ve škole, kterou navštěvuje. Rovněž pak žalovaný přehlíží, že žalobkyně má české předky – je příslušnicí české krajské komunity. Uvedla, že měla možnost výběru školy, kterou navštěvují její krajané, nicméně pro tuto se nerozhodla právě proto, aby nebyla s touto skupinou ztotožňována; ve škole navíc dosahuje výborného prospěchu, a to i v předmětech, jakými jsou vlastivěda a český jazyk.
- [5] Žalovaný v písemném vyjádření k podané žalobě navrhoval její zamítnutí. Uvedl, že žádosti o udělení státního občanství nebylo vyhověno, neboť tomu bránila zásada jednotného státního občanství rodičů a dětí, když matka žalobkyně má státní příslušnost Ruská federace. K sociální integraci žalovaný uvedl, že ji v případě žalobkyně lze považovat za nezavršenou či neúplnou, neboť to neumožňuje její nízký věk, kdy nelze objektivně posoudit míru jejího zapojení do fungování společnosti v ČR, např. zapojením do činnosti ve spolcích, ale také míru zapojení do společenského života, přijetím českým kulturních tradic atd. Završení sociální integrace nelze dle žalovaného spatřovat v tom, že žalobkyně v době podání žádosti navštěvovala již 5. ročník české základní školy, že je žákyní s výborným prospěchem, že mluví plynule v českém jazyce, že má mimoškolní aktivity a že je ve věku, kdy vnímá okolní podněty mnohem intenzivněji než dospělá

osoba, neboť je to přiměřené právě jejímu věku a odpovídá to povinností žákyně základní školní docházky. Takovou sociální integraci lze dle žalovaného předpokládat, nicméně z hlediska splnění zákonné podmínky ji nelze seznat za završenou, nýbrž pouze jako započatou.

- [6] Dle žalovaného je podstatné, že matka žalobkyně nežádala o udělení státního občanství společnou žádostí se svou nezletilou dcerou, přičemž správní orgány obou stupňů pak při posuzování samostatné žádosti žalobkyně zohlednily uznávanou zásadu jednotného státního občanství rodičů a dětí. Vliv otcíma na žalobkyni označil žalovaný za pozitivní z hlediska rozvíjející se sociální integrace žalobkyně, avšak nikoliv z hlediska splnění rodinné integrace, neboť žalobkyně je plně závislá na materiálním a citovém zázemí své matky. K nedostatku rodinné integrace žalovaný odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 1. 2014, č.j. 4 As 142/2013-29. V případě žalobkyně tak byla dle žalovaného respektována zásada legitimního očekávání zakotvená v ustanovení § 2 odst. 4 správního řádu, když matka žalobkyně žádost o udělení státního občanství pro svou dceru podávala s vědomím, že žalobkyně je v plné míře závislá na její péči. Zároveň žalovaný uvedl, že správní orgán I. stupně nevyhověl samostatné žádosti matky žalobkyně z důvodu, že tomu brání překážka spočívající v ohrožení bezpečnosti státu podle ustanovení § 22 odst. 3 zákona o státním občanství, přičemž ministr vnitra svým rozhodnutím ze dne 31. 5. 2017, č.j. MV-14315-4/SO-2017, rozhodnutí správního orgánu I. stupně ze dne 16. 11. 2016, č.j. VS-1796/835.3/2-2014, v této věci potvrdil.
- [7] Při ústním jednání před soudem konaném dne 14. 1. 2021 setrvali účastníci řízení na svých dříve vznesených argumentech.
- [8] Z obsahu spisového materiálu předloženého žalovaným správním orgánem vyplynuly následující, pro rozhodnutí ve věci samé, podstatné skutečnosti:
- [9] Dne 1. 7. 2015 podala matka žalobkyně prostřednictvím Úřadu městské části Praha 2 žádost o udělení státního občanství pro žalobkyni.
- [10] Prvostupňovým rozhodnutím ze dne 22. 12. 2016, č.j. VS-2216/835.3/2-2011, nebylo žádosti o udělení státního občanství České republiky vyhověno.
- [11] V odůvodnění správní orgán I. stupně konstatoval, že žalobkyně má trvalý pobyt na území České republiky povolen ode dne 30. 3. 2010, přičemž žije ve společné domácnosti se svou zákonnou zástupkyní (matkou), která je státní občankou Ruská federace. Matka má vůči žalobkyni jako jediná rodičovskou odpovědnost, neboť otec žalobkyně byl soudním rozhodnutím této odpovědnosti zbaven. Správní orgán dospěl k závěru, že v současné době není možné žádosti žalobkyně vyhovět, a to pro její nedostatečnou rodinnou a sociální integraci. Ta se aktuálně realizuje především prostřednictvím její matky, která nemá české státní občanství. Tato integrace tak probíhá v omezeném rozsahu; žalobkyně je na svou matku plně odkázána. Správní orgán dále nezpochybnil, že se žalobkyně do české společnosti integruje úspěšně a významnou měrou, přesto shledal, že nejde o míru dostačující pro udělení státního občanství. Na této argumentaci nic nezměnilo ani to, že žalobkyně má částečně české kořeny, když její prapradědeček se narodil v roce 1887 ve Strakonici. Tento předek je příliš vzdálený a zemřel 65 let před narozením žalobkyně.
- [12] Žalobkyně podala proti tomuto rozhodnutí dne 4. 1. 2017 rozklad, který dne 11. 1. 2017 odůvodnila. V rozkladu žalobkyně uváděla obdobné námitky jako v podané žalobě.

- [13] Žalobou napadeným rozhodnutím ze dne 23. 3. 2017, č.j. MV-14288-3/SO-2017, byl rozklad zamítnut.
- [14] V odůvodnění tohoto rozhodnutí ministr vnitra uvedl, že nemohl odhlédnout od objektivně dané překážky pro neudělení státního občanství České republiky, která bezprostředně souvisí s nízkým věkem žalobkyně, která je plně citově a zejména existenčně závislá na své zákonné zástupkyni, státní občance Ruské federace, která o státní občanství České republiky nežádá. Uvedl, že reflektoval rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 1. 2014, č.j. 4 As 142/2013-29, přičemž konstatoval, že neudělení státního občanství České republiky je sice pro žalobkyni nepříznivé a nechtěné, ale nezakládá nezákonnost napadeného rozhodnutí. Uvedl, že správní orgán I. stupně v dané věci zjistil skutkový stav věci a na jeho základě dospěl k závěru, že je nezbytné na daný případ aplikovat i soudní judikaturou respektovanou zásadu zachování jednotného státního občanství v rodině, respektive zachování jednotného státního občanství rodičů a dětí. Uvedl, že správní orgán I. stupně rozhoduje v obdobných případech stejným způsobem, tedy v souladu s ustanovením § 2 odst. 4 správního řádu. Dosud správní orgán I. stupně v případech žádostí o udělení státního občanství České republiky podávaných samostatně za nezletilé děti mladší 15 let rozhodoval tak, že těmto žádostem s ohledem na zásadu jednotného státního občanství v rodině nevyhovoval. V tomto konkrétním případě nezletilé žalobkyně nezjistil ministr vnitra ze spisového materiálu nic, co by nasvědčovalo tomu, že zákonná zástupkyně žalobkyně mohla legitimně očekávat, že žádosti žalobkyně o udělení státního občanství České republiky bude v plném rozsahu vyhověno, když tuto žádost podávala s vědomím, že žalobkyně je nezletilá a je závislá především na její péči. Zákonná zástupkyně žalobkyně si byla vědoma, že je cizí státní příslušnicí a o státní občanství České republiky nežádá. Vzhledem k tomu, že zákonná zástupkyně žalobkyně nemá státní občanství České republiky, může integrace do české společnosti probíhat jen v omezeném rozsahu, který zatím nepostačuje pro udělení státního občanství České republiky.
- [15] Dále uvedl, že žalobkyně není do české společnosti integrována ani z hlediska sociálního. Toto nemůže v dostatečné intenzitě zajistit ani její školní docházka, a to i navzdory tomu, že žalobkyně dosahuje velmi dobrých studijních výsledků. Pouhé plnění školní docházky není dostačujícím faktorem pro plnou společenskou integraci ani podle aktuální soudní judikatury. Rodinné vazby účastnice řízení jsou pro ni stále určující a zásadní, přičemž ostatní sociální vazby jim nelze prozatím klást na roveň. Ministr vnitra dále konstatoval, že správní orgán I. stupně postupoval zcela v souladu se zákonem o státním občanství, když předmětné žádosti s poukazem na nedostatečnou rodinnou a společenskou integraci účastnice řízení na území České republiky napadeným rozhodnutím nevyhověl.
- [16] K námitce žalobkyně, že nepříjde o státní občanství Ruské federace, kterým disponuje i její matka, a nedojde tak k porušení zásady jednotného státního občanství v rodině, uvedl, že je možné ji v kontextu výše uvedeného pokládat za právně irelevantní. Ve shora uvedeném rozsudku Nejvyššího správního soudu je tato zásada uváděna v souvislosti s žádostí o udělení státního občanství České republiky celé rodině. Princip jednotného státního občanství v rodině je shledáván v tom, že není nezbytné (či důvodné), aby dítě disponovalo státním občanstvím České republiky, a to na rozdíl od svých rodičů, kteří jej právně zastupují, vychovávají a na nichž je citově a existenčně závislé.
- [17] Dále ministr vnitra nezpochybnil, že na výchově žalobkyně se podílí i její otcím, který je českým státním občanem. V daném případě je ovšem rozhodné, že zákonnou zástupkyní účastnice řízení je pouze její matka, státní občanka Ruské federace. Veškerá rodičovská

odpovědnost v právním slova smyslu tak náleží pouze matce žalobkyně. Dle ministra není důvodné, aby nezletilá žalobkyně disponovala státním občanstvím České republiky, zatímco její jediný zákonný zástupce by zůstal cizím státním příslušníkem. Ministr vnitra dále uvedl, že zákon o státním občanství v ustanovení § 35 pamatuje na osoby, které na území České republiky žijí, a je zde předpoklad, že budou v České republice pobývat i nadále. Tyto osoby mohou po dosažení zletilosti učinit prohlášení a nabýt tak státní občanství České republiky zjednodušenou formou. Ministr vnitra zároveň konstatoval, že institut trvalého pobytu garantuje nezletilým osobám všechna nezbytná práva pro jejich další integraci a dospívání na území České republiky, jako je například účast v systému veřejného zdravotního pojištění, ničím nerušený pobyt na území České republiky, přístup ke vzdělání apod.

- [18] Městský soud v Praze na základě žaloby, v rozsahu žalobních bodů, kterými je vázán (§ 75 odst. 2 s. ř. s.), přezkoumal napadené rozhodnutí, včetně řízení, které jeho vydání předcházelo. Při přezkoumání rozhodnutí soud vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s. ř. s.) a dospěl k závěru, že žaloba nebyla podána důvodně.
- [19] Podle ustanovení § 11 zákona o státním občanství, „o udělení státního občanství České republiky rozhoduje ministerstvo.“
- [20] Podle ustanovení § 12 téhož zákona, „na udělení státního občanství České republiky není právní nárok.“
- [21] Podle ustanovení § 13 odst. 1 téhož zákona, „státní občanství České republiky lze udělit, pokud je žadatel integrován do společnosti v České republice, zejména pokud jde o integraci z hlediska rodinného, pracovního, nebo sociálního, a splňuje ostatní podmínky stanovené v § 14.“
- [22] Soud se nejprve předně zabýval námitkou nepřezkoumatelnosti rozhodnutí, protože tato vada by vylučovala věcný přezkum. Nepřezkoumatelnost správního rozhodnutí spočívá dle ustanovení § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s. v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, přičemž nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost předchází případné nepřezkoumatelnosti pro nedostatek jeho důvodů; důvody rozhodnutí lze zkoumat toliko u rozhodnutí srozumitelných (rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 11. 4. 2006, č.j. 31Ca 39/2005-70, č. 1282/2007 Sb. NSS, všechna rozhodnutí správních soudů jsou dostupná na: www.nssoud.cz).
- [23] Za nesrozumitelnost rozhodnutí soudy považují například případy, kdy odůvodnění nedává smysl, který by svědčil o skutkových a právních důvodech, které vedly správní orgán k vydání rozhodnutí (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 9. 2003, č.j. 7 A 547/2002-24); pro rozpor výroku s odůvodněním (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 12. 2003, č.j. 2 Ads 33/2003-78, č. 523/2005 Sb. NSS) či pro výrok, který nemá oporu v zákoně (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 5. 2003, č.j. 7 A 181/2000-29, č. 11/2003 Sb. NSS), nebo není-li rozhodnutí rozčleněno na výrok a odůvodnění, protože není zřejmé, zda správní orgán rozhodl o všech návrzích účastníka řízení (rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 21. 10. 1994, č.j. 6A 63/93-22).
- [24] Rozhodnutí nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů je potom takové, z jehož odůvodnění není seznatelné, proč správní orgán považuje námitky účastníka za liché, mylné nebo vyvrácené, které skutečnosti vzal za podklad svého rozhodnutí, proč považuje skutečnosti tvrzené účastníkem za nerozhodné, nesprávné nebo jinými řádně provedenými

důkazy vyvrácené, podle které právní normy rozhodl a jakými úvahami se řídil při hodnocení důkazů. Rozhodnutí, jehož odůvodnění obsahuje toliko obecný odkaz na to, že napadené rozhodnutí bylo přezkoumáno a jeho důvody shledány správnými, je nepřezkoumatelné, neboť důvody, o něž se výrok opírá, zcela chybějí (rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 26. 2. 1993, č.j. 6A 48/92-23, publ. pod č. 27/1994 v SpP).

- [25] Žalobkyně spatřuje nepřezkoumatelnost v tom, že se ministr v napadeném rozhodnutí nevypořádal s jejich rozkladovými námitkami a pouze se ztotožnil s odůvodněním prvostupňového rozhodnutí. Soud považuje nejprve za vhodné konstatovat, že odlišný pohled žalobkyně na vypořádání odvolací (rozkladové) námitky či jiného návrhu ještě a priori neznamená, že se takovou námitkou správní orgán dostatečně nezabýval a nevypořádal argumenty žalobců. V daném případě soud po prostudování žalobou napadeného rozhodnutí dospěl k závěru, že ministr reagoval dostatečně na námitky a argumenty žalobkyně uvedené v jejím rozkladu, přičemž skutečnost, že se ministr ztotožnil s názorem prvostupňového orgánu a vycházel z jeho zjištění nelze označit za porušení povinností odvolacího (rozkladového) orgánu.
- [26] Skutečnost, že orgán rozhodující o rozkladu v převážné míře souhlasil se závěry správního orgánu I. stupně, není znakem nezákonnosti napadeného rozhodnutí. Jestliže bylo prvostupňové rozhodnutí náležitě odůvodněno, neměl orgán rozhodující o rozkladu de facto žádné důvody se závěry správního orgánu I. stupně polemizovat. Soud uvádí, že povinnost orgánů veřejné moci řádně odůvodnit svá rozhodnutí nelze interpretovat jako požadavek na detailní odpověď na každou námitku. Správní orgán může na určitou námitku reagovat i tak, že v odůvodnění svého rozhodnutí prezentuje od názoru účastníka řízení odlišný názor, který přesvědčivě zdůvodní, tím se s námitkami účastníka řízení vždy – minimálně implicitně – vypořádá. Absence odpovědi na ten či onen argument v odůvodnění tak bez dalšího nezpůsobuje nezákonnost rozhodnutí či dokonce jeho nepřezkoumatelnost. Podstatné je, aby se orgán veřejné moci vypořádal se všemi základními námitkami účastníka řízení (viz např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 5. 2009 č.j. 9 Afs 70/2008 - 13, ze dne 28. 5. 2009 č.j. 9 Afs 70/2008 - 13 a ze dne 21. 12. 2011, č.j. 4 Ads 58/2011 - 72, či usnesení Ústavního soudu ze dne 18. 11. 2011 sp. zn. II. ÚS 2774/09 a ze dne 11. 3. 2010 sp. zn. II. ÚS 609/1). Není proto nepřezkoumatelným rozhodnutí, v jehož odůvodnění orgán veřejné moci prezentuje od názoru účastníka řízení odlišný názor, který přesvědčivě zdůvodní, a toto zdůvodnění poskytuje dostatečnou oporu výroku rozhodnutí (srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 12. 2. 2009, sp. zn. III. ÚS 989/08).
- [27] Soud tak neshledal, že by napadené rozhodnutí bylo zatíženo vadou spočívající v jeho nepřezkoumatelnosti či nesrozumitelnosti. Proto se soud mohl žalobou zabývat věcně.
- [28] V dané věci soud nejprve uvádí, že udělení státního občanství je odrazem státní svrchovanosti, kdy o jeho udělení rozhoduje pouze a toliko veřejná správa, nikoliv soudy. Soudy v případě tohoto rozhodování přezkoumávají zákonnost a korektnost procesního postupu, který k vydání rozhodnutí vedl, a skutečnost, zda příslušné zákonné důvody veřejná správa dostatečně konkrétně vyhodnotila a vyvodila z nich příslušné závěry, případně zda nevybočila z mezí správního uvážení, nebo zda zákonné důvody vykládá přiměřeně konkrétním okolnostem každého posuzovaného případu. Vydané rozhodnutí se děje ve sféře správního uvážení v tom smyslu, zda státní občanství bude uděleno, či nikoliv. Takový závěr odpovídá soudní judikatuře a nic nenásvědčuje tomu, že by v tomto případě veřejná správa tomuto požadavku nedostála.

- [29] Státní občanství České republiky může být cizinci uděleno, jestliže splní veškeré předpoklady stanovené v ustanovení § 13 zákona o státním občanství. Jmenované ustanovení vyžaduje pro udělení státního občanství, aby byl cizinec integrován do společnosti v České republice a aby splnil další podmínky stanovené v ustanovení § 14 zákona o státním občanství. I přestože cizinec splní veškeré podmínky pro udělení státního občanství, nemá na jeho udělení právní nárok (srov. ustanovení § 12 zákona o státním občanství). Naopak nesplní-li byť jedinou podmínku, a nebude-li mu nesplnění této podmínky prominuto, tak mu občanství uděleno být nemůže.
- [30] Z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 9. 2011, č.j. 4 As 9/2011-58, pak vyplývá, že *„[j]akmile fyzická osoba nesplňuje byť jen jednu z kumulativně stanovených podmínek uvedených v § 7 odst. 1 zákona č. 40/1993 Sb., o nabytí a pozbytí státního občanství České republiky, nemůže jí být státní občanství České republiky uděleno.“*
- [31] Rovněž tak soud odkazuje na bod [23] rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 6. 2017, č.j. 7 As 275/2016-50, ve kterém uvedl *„na udělení státního občanství nemá cizinec ze zákona právní nárok, neboť je výsostným právem státu určit, s kým „vstoupí“ do státoobčanského svazku. O jeho udělení rozhoduje pouze a toliko veřejná správa, nikoliv soudy. Úkolem soudu pak není nahrazovat správní orgán v jeho odborné dozorové kompetenci ani nahradit správní uvážení uvážením soudním, ale pouze posoudit, zda se správní orgán v napadeném rozhodnutí dostatečně vypořádal se zjištěným skutkovým stavem, resp. zda řádně a plně zjistil skutkový stav, a zda tam, kde se jeho rozhodnutí opíralo o správní uvážení, nedošlo k vybočení z mezí a hledisek stanovených zákonem.“*
- [32] Soud v první řadě odkazuje na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu dne 13. 3. 2008, č.j. 5 As 51/2007-105: *„Jakkoliv Nejvyšší správní soud na jedné straně souhlasí s názorem, že na udělení státního občanství není právní nárok, je nutné současně konstatovat, že rozhodování správních orgánů nemůže podléhat libovůli. Libovůle při rozhodovací činnosti správních orgánů by totiž zjevně odporovala charakteru státní správy jako činnosti podzákonné a zákonem řízené. Rubem diskrečního oprávnění správního orgánu je povinnost volné úvahy užít, tedy zabývat se všemi hledisky, které zákon jako premisy takové úvahy stanoví, opatřit si za tím účelem potřebné důkazní prostředky, provést jimi důkazy, vyvodit z těchto důkazů skutková a právní zjištění, a poté volným správním uvážením, nicméně při respektování smyslu a účelu zákona a mezí, které zákon stanoví, dospět při dodržení pravidel logického vyvozování k adekvátnímu rozhodnutí. Absolutní či neomezené správní uvážení v moderním právním státě neexistuje. Každé správní uvážení má své meze, vyplývající v první řadě z ústavních principů zákazu libovůle, principu rovnosti, zákazu diskriminace, příkazu zachovávat lidskou důstojnost, principu proporcionality atd. Dodržení těchto mezí podléhá soudnímu přezkumu. Úkolem soudu není nahradit správní orgán v jeho odborné dozorové kompetenci ani nahradit správní uvážení uvážením soudním, ale naopak posoudit, zda se správní orgán v napadeném rozhodnutí dostatečně vypořádal se zjištěným skutkovým stavem, resp. zda řádně a úplně zjistil skutkový stav, a zda tam, kde se jeho rozhodnutí opíralo o správní uvážení, nedošlo k vybočení z mezí a hledisek stanovených zákonem. Nejvyšší správní soud uzavírá, že i když správní orgán rozhoduje na základě volné správní úvahy, musí být jeho rozhodnutí přezkoumatelné a musí být zřejmé, že z mezí a hledisek správního uvážení nevybočil. I v těchto případech musí správní orgán respektovat stanovené procesní postupy i elementární právní principy správního rozhodování. Nezákonnost takového rozhodnutí pak může spočívat mj. v překročení nebo zneužití stanovených mezí správního uvážení (ustanovení § 78 odst. 1 s. ř. s.), nebo může být způsobena porušením procesních předpisů.“*

- [33] Ohledně míry přezkumu tohoto správního uvážení a hodnocení principu proporcionality soud odkazuje na část odůvodnění rozsudku zdejšího soudu ze dne 22. 7. 2016, č. j. 10 A 37/2013-50, s níž se ztotožňuje. V tomto rozsudku zdejší soud mj. uvedl, že: „[p]řed posouzením věci samé je třeba stručně vymezit rozsah soudního přezkumu rozhodnutí o neudělení státního občanství. Ačkoliv neexistuje na udělení státního občanství subjektivní nárok, v demokratickém právním státě nelze připustit neomezené správní uvážení v žádné otázce, a tedy rozhodnutí o státním občanství podléhají přezkumu z hlediska zachování procesních práv žadatele (rozsudek NSS ze dne 24. 6. 2010, č. j. 5 As 73/2009-91). V řízení o udělení státního občanství jsou však dotčena i hmotná práva žadatele, neboť za subjektivní právo je třeba považovat i možnost subjektu práva právní cestou něco požadovat. Zákonodárce v § 7 zákona o státním občanství stanovil několik podmínek, které žadatel musí splňovat, aby mu mohlo být státní občanství uděleno; jedná se o taxativní výčet podmínek udělení státního občanství, přičemž při posouzení jejich splnění musí správní orgán vycházet ze zásady proporcionality. (rozsudek NSS ze dne 4. 5. 2006, č. j. 2 As 31/2005-78; shodně též rozsudek NSS ze dne 24. 6. 2010, č. j. 5 As 73/2009-91 a rozsudek NSS ze dne 30. 1. 2014, č. j. 4 As 42/2013-29, body 13-15) V těchto intencích také soud k přezkoumání napadeného rozhodnutí přistoupil. V případě žalobce je zřejmé, že žalovaný dospěl k závěru, že žalobce nesplnil dvě podmínky pro udělení státního občanství. První z nich je podmínka podle § 7 odst. 1 písm. e) zákona o státním občanství, kterou dle názoru žalovaného žalobce nesplňuje, neboť opakovaně porušoval povinnost hradit včas pojistné na zdravotní pojištění.“
- [34] Žalobkyně v podané žalobě rozporovala zejména posouzení podmínky dle ustanovení § 13 odst. 1 zákona o státním občanství. Namítala, že rodinná integrace se realizuje na faktických, nikoliv právních vztahů, přičemž v tomto směru odkázala na vliv svého otčima. K sociální integraci pak uvedl, že ta probíhá po významnou část jejího dne ve škole, kde dosahuje výborného prospěchu.
- [35] Soud předně uvádí, že důvodem nevyhovění žádosti žalobkyně byla aplikace zásady jednotného státního občanství rodičů a dětí, neboť matka žalobkyně má státní příslušnost Ruské federace a žalobkyně je s ohledem na svůj nízký věk na své matce citově a existenčně závislá.
- [36] Soud dospěl k závěru, že souladu s rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 1. 2014, č.j. 4 As 142/2013-29, jenž vychází z rozsudku téhož soudu ze dne 15. 1. 2013, č.j. 8 As 31/2012-76, byly správní orgány oprávněny aplikovat tzv. zásadu jednoty státního občanství rodiny. Předmětná zásada je obecně platná i nadále, což potvrdil také Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 15. 1. 2013 č.j. 8 As 31/2012 – 76, v němž uvedl, že „[ú]čelem obecně uznávané zásady jednotného státního občanství rodičů a dětí [srov. čl. 6 Evropské úmluvy o státním občanství, publ. Pod č. 76/2004 Sb.m.s.; nebo § 3 písm. a), § 3a, § 4, § 6 odst. 2, § 9, § 11 odst. 1 písm. d), e) a f) zákona o státním občanství] je ochrana rodinných vazeb a zabezpečení jednotného státního občanství celé rodiny.“ Úvahy ohledně této zásady pak Nejvyšší správní soud dále rozvedl v rozsudku ze dne 30. 1. 2014, č.j. 4 As 142/2013 – 29 v němž uvedl, že „závěry výše citovaného rozsudku dopadají i na nyní projednávaný případ, neboť stěžovatelka v době rozhodování žalovaného byla nezletilá, teprve ve věku 8 let. Byť stěžovatelka splnila z formálního pohledu příslušné podmínky podle ustanovení § 7 odst. 1 zákona o státním občanství, o čemž není mezi stranami žádného sporu, nelze odhlédnout od všech skutkových okolností daného případu, neboť stěžovatelka je v tomto věku značně závislá na svých rodičích a zejm. na své matce, které byla svěřena do výchovy“. V témže rozsudku pak Nejvyšší správní soud k předmětnému principu konstatoval, že „za takové situace, kdy

stěžovatelka vzhledem ke svému nízkému věku reálně teprve začíná navazovat hlubší vztahy k osobám stojícím mimo její rodinu a kdy její nejbližší rodinní příbuzní nezískali české státní občanství, nelze než souhlasit se žalovaným, že udělením českého státního občanství stěžovatelce by byl narušen princip jednoty státního občanství rodiny.“ Dále pak v témže rozhodnutí konstatoval, že „samotná skutečnost, že se narodila na území České republiky, že plyně hovoří česky nebo že navštěvuje základní školu, je v tomto směru nedostatečná, neboť navštěvování školy a schopnost plyně hovořit česky vyplývá z plnění povinné školní docházky a z toho, že vyučovacím jazykem na školách je v České republice český jazyk (srov. § 13 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, který se stěžovatelka v důsledku plnění příslušných povinností podle školského zákona proto naučila.“

[37] Uvedenou zásadu, která, jak konstatoval Nejvyšší správní soud, mimo jiné vyplývá také z mezinárodních úmluv, kterými je Česká republika vázána, je nutno respektovat i poté, co došlo k přijetí nového zákona o státním občanství, a tedy ke změně právní úpravy. Žalovaný tudíž nepochybil, když zásadu jednotného státního občanství rodičů a dětí v napadených rozhodnutích akcentoval. V případě žalobkyně se v době podání žádosti jednalo o nezletilé děti (konkrétně ve věku 12 let), které je, stejně jako tomu bylo v případě, který posuzoval Nejvyšší správní soud ve shora citovaném rozsudku, zcela závislé na svých rodičích, resp. na své matce, která jako jediná má nad žalobkyní rodičovskou zodpovědnost, která však české státní občanství nezískala. Dle názoru soudu by v takovém případě postrádalo smysl, aby žalobkyně měla státní občanství odlišné od své matky, která momentálně státním občanstvím nedisponuje.

[38] Samotné přání matky žalobkyně, aby její nezletilá dcera získala státní občanství České republiky, stejně jako jejich přesvědčení, že jeho získání by bylo žalobkyni ku prospěchu, jsou sice z lidského hlediska pochopitelné, nicméně se nejedná o kritérium, na základě kterého by měl správní orgán o předmětné žádosti rozhodovat, resp., jímž by byl při rozhodování v dané věci jakkoliv vázán. V žádosti o udělení státního občanství ostatně nebyly ani uvedeny žádné konkrétní skutečnosti, z nichž by bylo možno dovodit, že by státní občanství mělo být uděleno žalobkyni samostatně. Lze pak uzavřít, že cizí státní občanství nemá zásadní vliv na život nezletilých osob (srov. ustanovení § 35 zákona o státním občanství), resp. že oprávnění vyplývající z dosavadního pobytového statutu žalobkyně (trvalý pobyt) jsou dostatečná pro plnohodnotnou realizaci rodinného a sociálního života na území České republiky.

[39] Správní orgány rovněž neporušily ani zásadu legitimního očekávání, neboť při rozhodování v dané věci postupovaly zcela v souladu s právní úpravou zakotvenou v zákoně o státním občanství a předmětné žádosti zamítl z důvodu nesplnění zákonem stanovených podmínek pro udělení státního občanství, přičemž přihlédl i k obecně uznávané právní zásadě jednoty státního občanství rodiny. Takový postup rozhodně nelze označit za svévolné rozšiřování podmínek pro udělení státního občanství či za projev libovůle ze strany správního orgánu, ani za porušení zásady legitimního očekávání. Soud z obsahu správního spisu ani z argumentace žalobkyně nezjistil nic, co by dokládalo, že žalobkyně mohla mít legitimní očekávání v tom směru, že její žádosti o udělení státního občanství bude vyhověno. Nadto sám ministr vnitra v napadeném rozhodnutí shrnul správní praxi ministerstva tak, že doposud správní orgán I. stupně v případech žádostí o udělení státního občanství České republiky podávaných samostatně za nezletilé děti mladší

15 let rozhodoval tak, že těmto žádostem s ohledem na zásadu jednotného státního občanství v rodině nevyhovoval.

[40] Správní orgány posuzovaly i integraci žalobkyně do společnosti v České republice dle ustanovení § 13 odst. 1 zákona o státním občanství. Dané ustanovení zakotvuje obecný předpoklad pro udělení státního občanství cizince, a to jeho integraci do společnosti v České republice. Zároveň uvádí demonstrativně (s ohledem na užití slova zejména), k jaké integraci na území České republiky může správní orgán přihlídnout. Tomuto výkladu odpovídá i důvodová zpráva k ustanovení § 13 odst. 1 zákona o státním občanství, dle níž *„[v]edle taxativně stanovených podmínek pro udělení státního občanství České republiky je do nové právní úpravy výslovně zakotveno to, že jako k předpokladu pro udělení státního občanství bude ze strany ministerstva v řízeních o udělení státního občanství České republiky přiblíženo k integraci žadatele do české společnosti, zejména pokud jde o integraci pracovní (uplatnění žadatele na trhu práce), rodinnou (intenzita a počet rodinných a osobních vazeb žadatele na státní občany České republiky, resp. jiné osoby trvale žijící v České republice) a sociální (např. podíl na fungování společnosti, činnost v občanských sdruženích, a míra jeho zapojení do společenského života, přijetí kulturních tradic). Všechny tyto skutečnosti mohou mít vliv při prokázání, zda osoby žádající o udělení českého státního občanství prokážou plnou integraci do české společnosti; k prokázání integrace však bude postačovat naplnění i pouze jednoho předpokladu.“*

[41] Soud k integraci žalobkyně uvádí, že správními orgány byla tato otázka posouzena komplexně, přičemž jako hlavní kritérium byla použita nedostatečná integrace rodinná a sociální.

[42] K rodinné integraci soud uvádí, že nezpochybňuje vliv otčíma na výchově žalobkyně, nicméně z hlediska rodinné integrace se ztotožnil se závěrem správních orgánů, že žalobkyně je plně závislá na materiálním a citovém zázemí své matky, resp. obecná tvrzení žalobkyně ohledně vlivu otčíma, tento závěr správních orgánů nijak v očích soudu nevyvrátila. V tomto směru lze plně odkázat na již jednou citovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 1. 2014, č.j. 4 As 142/2013-29. V této souvislosti soud považuje za vhodné zdůraznit, že matka žalobkyně podávala žádost o udělení státního občanství pro svou dceru s vědomím, že žalobkyně je v plné míře závislá na její péči; tedy musela si být vědoma, že rodinná integrace žalobkyně probíhá v omezeném rozsahu. Soud dále uvádí, že veškerá rodičovská odpovědnost v právním slova smyslu náleží pouze matce žalobkyně, ona je její jedinou zákonnou zástupkyní.

[43] K sociální integraci pak lze souhlasit se žalovaným, že tuto nelze s ohledem na nízký věk žalobkyně hodnotit jako završenou či úplnou, neboť nelze (mimo školu) objektivně posoudit míru jejího zapojení do fungování společnosti v ČR (např. zapojení do spolkové činnosti). Správní orgány tak správně zhodnotily sociální integraci žalobkyně jako započatou, nikoliv jako dovršenou. Zároveň však tuto integraci zhodnotily jako významnou a úspěšnou, byť ji neshledaly jako dostatečnou pro udělení státního občanství. K plnění školní docházky a studijním výsledkům pak soud považuje za vhodné znovu citovat z rozsudku Nejvyššího správního soudu sp.zn. 4 As 142/2013: *„Samotná skutečnost, že se narodila na území České republiky, že plynně hovoří česky nebo že navštěvuje základní školu, je v tomto směru nedostatečná, neboť navštěvování školy a schopnost plynně hovořit česky vyplývá z plnění povinné školní docházky a z toho, že vyučovacím jazykem na školách je v České republice český jazyk (srov. § 13 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů,*

který se stěžovatelka v důsledku plnění příslušných povinností podle školského zákona proto naučila.“

- [44] Soud tak shrnuje, že není pravdou, že žalobkyně splnila veškeré zákonem stanovené podmínky pro udělení státního občanství České republiky, a že správní orgány tak zamítnutím žádosti překročily meze správního uvážení. Integrace žadatele do společnosti v České republice je podmínkou pro udělení státního občanství výslovně zakotvenou v ustanovení § 13 odst. 1 zákona o státním občanství a ani tuto podmínku žalobkyně nesplnila.
- [45] K námitce nedostatečně zjištěného skutkového stavu věci spočívající v tom, že žalovaný ve svém rozhodnutí opakovaně uváděl, že žalobkyně podávala žádost „osamoceně“, tj. bez toho, aniž by tuto žádost podávala i její matka, pak soud dodává, že je sice pravdou, že správní orgány tato tvrzení ve svých rozhodnutích uváděly, nicméně tato skutečnost neměla na posouzení žádosti žalobkyně zásadní vliv. Za podstatnou soud totiž (stejně jako správní orgány) považuje zásadu jednotného státního občanství rodiny, kterou správní orgány při posuzování žádosti žalobkyně zohlednily a které se uplatní i bez toho, že by žádost byla podávána společně. Nadto zohlednění této zásady svědčí spíše o tom, že správní orgány skutkový stav věci zjišťovaly dostatečně. Pro přehled věci pak soud dodává, že správní orgán I. stupně žádost matky žalobkyně zamítl rozhodnutím ze dne 16. 11. 2016, které bylo potvrzeno rozhodnutím ministra vnitra ze dne 31. 5. 2017 (srov. písemné vyjádření žalovaného).
- [46] Ze všech výše uvedených důvodů soud neshledal žalobu důvodnou, a proto ji podle ustanovení § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.
- [47] Výrok o nákladech řízení je odůvodněn ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s., neboť žalobkyně nebyla ve sporu úspěšná a žalovanému žádné náklady v řízení nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Praze dne 14. ledna 2021

JUDr. Ladislav Hejtmánek v. r.
předseda senátu